



Ataxie: Essentiële feiten voor patiënten

WAT IS HET?

Het woord ataxie komt vanuit het Grieks en betekent “zonder controle”. Ataxie verwijst naar ongecontroleerde onhandige bewegingen en moeite met de balans. Coördinatie van bewegingen vraagt om samenwerking van verschillende delen van het zenuwstelsel en als één deel hiervan niet goed functioneert kan er ataxie optreden. Uw arts zal u onderzoeken om te kijken of hij of zij kan vaststellen of ataxie wordt veroorzaakt door disfunctie van de hersenen, ruggenmerg of zenuwen. Het deel van de hersenen dat het meest verantwoordelijk is voor ataxie zijn de kleine hersenen (cerebellum).

WAT ZIJN DE SYMPTOMEN VAN ATAXIE?

- Moeite met de balans bij staan
- Moeite met lopen, waarbij het volgende kan optreden:
 - Wijdbeens lopen
 - Zwaaien of naar een kant vallen
 - Niet goed in een rechte lijn kunnen lopen
 - Vallen tgv onvastheid
- Ongecoördineerde onhandige bewegingen van de handen
- Trillen (tremor) dat toeneemt bij het naderen van het doel. Dit kan voorkomen aan armen, benen, hoofd of zelfs het hele lichaam.
- Onduidelijke spraak
- Moeite met het bewegen van de ogen waardoor er dubbelzien of wazig zien kan optreden.
- Duizeligheid

WAT ZIJN DE OORZAKEN?

Ataxie is een neurologisch symptoom en niet een ziekte. Er zijn meerdere oorzaken mogelijk, waaronder:

- Hersenschade door tumoren, beroerte, hersentrauma, infectie, etc.
- Vitaminedeficiënties zoals lage gehalten aan vitamine B1 en B12 en vitamine E
- Blootstelling aan bepaalde medicijnen als fenytoïne, carbamazepine, barbituraten, sommige antibiotica, lithium, amiodarone en kalmerende medicijnen
- Blootstelling aan toxische stoffen zoals alcohol
- Auto-immuun aandoeningen als Multiple Sclerose, immuunreactie tegen een tumor, ontsteking aan de bloedvaten in hersenen, coeliakie

- Stofwisselingsziekten als schildklierziekten en suikerziekte
- Neurodegeneratieve ziekten waarbij de hersenen zenuwcellen verliezen, zoals Multi Systeem Atrofie (MSA), Spinocerebellaire Ataxie (SCA), etc
- Erfelijke oorzaken

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD?

Om ataxie te diagnosticeren zal de arts u naar uw klachten vragen, uw vroegere ziekten, medicatiegebruik, blootstelling aan schadelijke stoffen en ook naar ziekten in de familie. U krijgt een gedetailleerd neurologisch onderzoek en, als dat noodzakelijk is, aanvullend onderzoek. Dit kan bestaan uit:

- Beeldvormend onderzoek: een CT- of MRI-scan van de hersenen en/of een MRI van de wervelkolom
- Onderzoek van bloed, urine en hersenvocht
- Onderzoek van de bloeddrukregulatie en blaasfunctie
- Onderzoek van het hart
- Elektrisch onderzoek van de zenuwgeleiding en spieren (ENG, EMG)
- Neuropsychologisch onderzoek
- Evaluatie van de ogen
- Bloedonderzoek voor erfelijke vormen van ataxie

IS ER EEN BEHANDELING?

Behandeling van ataxie is afhankelijk van de oorzaak. Als ataxie veroorzaakt wordt door medicatie of schadelijke stoffen dan kan stoppen met blootstelling aan het medicijn of de toxische stof een verbetering geven. Behandeling bestaat ook voor sommige vitaminedeficiënties, tumoren, auto-immuun aandoeningen of stofwisselingsziekten. Sommige genetische vormen van ataxie kunnen behandeld worden met een specifiek vitamine of medicijn.

Als er geen specifieke behandeling beschikbaar is, kunnen fysiotherapie, ergotherapie en logopedie helpen om functioneren en kwaliteit van leven te verbeteren.